

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»
на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ СТВОРЕННЯ**
СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА»

Виконавець:

Студентка ФЕУП

Гайдук Христина Петрівна _____

Науковий керівник:

д. е. н., професор

Ковальов Анатолій Іванович _____

Одеса 2025

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Актуальність соціального підприємництва в Україні зростає з кожним роком, особливо в умовах сучасних викликів, пов'язаних із війною, економічною нестабільністю та необхідністю соціальної інтеграції вразливих груп населення. Соціальне підприємництво стає ефективним інструментом, що дозволяє поєднувати вирішення суспільно важливих проблем із веденням бізнесу. Це особливо важливо для внутрішньо переміщених осіб, ветеранів, жінок із дітьми, людей з інвалідністю та інших категорій, які опинилися в складних життєвих обставинах і потребують підтримки та нових можливостей для реалізації.

Через обмеженість ресурсів та неспроможність державної системи соціального захисту забезпечити всі потреби суспільства, соціальні підприємства беруть на себе частину відповідальності за створення робочих місць, надання послуг, розвиток громад і підтримку соціальної інтеграції. Водночас зростає попит з боку суспільства на етичний, відповідальний бізнес, який не лише отримує прибуток, а й створює додану вартість у вигляді позитивного соціального впливу.

Україна, рухаючись у напрямку європейської інтеграції, також поступово переймає досвід країн ЄС, де соціальне підприємництво є важливою складовою сталого розвитку. У країні формується відповідна екосистема підтримки: з'являються програми навчання, акселератори, фонди, які інвестують у соціально орієнтовані бізнеси. Таким чином, соціальне підприємництво в Україні сьогодні є не лише перспективною бізнес-моделлю, а й інструментом суспільної трансформації та відновлення після кризи.

Соціальне підприємництво в Україні має тривалу історію активного розвитку. Його теоретичними основами та практичним досвідом займаються численні науковці, громадські діячі, представники влади та бізнесу. Серед українських дослідників варто відзначити А. Свинчук [1], І. С. Біла, О. О. Шевченко [2]. Попри значний обсяг проведених досліджень як вітчизняними, так і іноземними науковцями, залишається актуальною потреба у подальшому глибокому вивченні соціального підприємництва як з теоретичної, так і з практичної точок зору.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та практичні засади створення власного підприємства у сфері соціального підприємництва. Для досягнення поставленої мети маємо вирішити наступні **завдання**:

- здійснити обґрунтування бізнес-ідеї створення соціального підприємства;
- проаналізувати умови започаткування підприємницької діяльності в обраній сфері;
- провести огляд та оцінку поточного стану соціального підприємництва в Україні;
- сформулювати концепцію відкриття соціального підприємства – кафе, орієнтованого на працевлаштування внутрішньо переміщених жінок, постраждалих від військових дій;
- оцінити внутрішні конкурентні переваги соціального бізнесу;
- здійснити розрахунок стартових інвестицій та витрат, необхідних для запуску бізнесу;
- провести оцінювання економічної доцільності та ефективності реалізації

проекту;

- визначити потенційні ризики, пов’язані з відкриттям і функціонуванням кафе, та розробити стратегії їх мінімізації.

Об’єкт дослідження – процес обґрунтування раціональності заснування соціального кафе в місті Одеса.

Предмет дослідження – бізнес-проект щодо створення власного соціального підприємства.

Методи дослідження – у дослідженні застосовуються загальнонаукові методи, зокрема аналіз і синтез, індукція та дедукція, а також системний підхід. Із економіко-математичних інструментів використовуються факторний та системно-структурний аналіз. Методи економіко-статистичного дослідження включають побудову таблиць і графіків, а також прийоми групування та класифікації даних. Маркетингові підходи охоплюють SWOT-аналіз, матричний аналіз і метод спостереження. Крім того, застосовуються методи експертної оцінки, зокрема порівняння, аналіз та інші прийоми діагностики.

Інформаційна база дослідження – наукові статті, публікації та монографії дослідників, нормативно-правова база України, аналітичні звіти та доповіді державних установ, а також інформація з офіційної статистичної звітності.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 75 с. Основний зміст викладено на 72 сторінках. Робота містить 23 таблиць, 11 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти створення соціального підприємства в Україні**» розглядаються особливості послуг в контексті ведення соціального бізнесу, надається характеристика бізнес-ідеї створення соціального підприємства в сфері ресторанної справи, здійснюється обґрунтування організаційно-правової форми та системи оподаткування новостворюваного суб’єкта підприємництва.

У другому розділі «**Аналітична оцінка можливості створення соціального підприємства**» проаналізовано сферу соціального бізнесу в Україні, здійснена оцінка внутрішніх конкурентних переваг новостворюваного суб’єкта підприємництва, сформовано інвестиційні та операційні витрати на відкриття соціального кафе «Tasty Cafe» в м. Одеса.

У третьому розділі «**Економічне обґрунтування доцільності відкриття соціального підприємства**» здійснено прогнозування доходів та прибутку за проектом соціального підприємства, наведено розрахунок критеріїв ефективності проекту та визначено перспективи масштабування, виявлені основні проектні ризики та шляхи їхньої мінімізації.

ВИСНОВКИ

1. Обґрунтовано бізнес-ідею створення соціального підприємства. Бізнес-ідея полягає у відкритті соціального підприємства у сфері ресторанного господарства. Плануємо створення соціального підприємства «Tasty Cafe», основною метою якого

буде працевлаштування внутрішньо переміщених жінок, що дозволить їм отримати не лише тимчасовий прихисток, а й працевлаштування та соціальну адаптацію.

2. Проаналізовано умови започаткування підприємницької діяльності в ресторанній сфері. Відповідно до чинного законодавства, для легального ведення підприємницької діяльності необхідно пройти офіційну реєстрацію. Це свідчить про дотримання державних норм та правил ведення бізнесу. Для здійснення діяльності обрано такі коди КВЕД: 56.10 – Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування; 56.21 – Постачання готових страв для подій або фасованих харчових продуктів. Функціонування кафе передбачає обов'язкове дотримання вимог у сфері охорони праці, пожежної та санітарної безпеки, а також норм екологічного законодавства. Планується, що діяльність новоствореного кафе здійснюватиметься у формі фізичної особи – підприємця (ФОП) на спрощеній системі оподаткування, III група, зі ставкою єдиного податку 5%.

3. Проведено огляд та оцінку поточного стану соціального підприємництва в Україні. Соціальне підприємництво в Україні поступово набуває важливого значення як форма поєднання бізнесової діяльності з вирішенням соціальних проблем. Цей сектор активно розвивається з початку 2010-х років, однак особливого імпульсу набув після 2014 року – внаслідок військового конфлікту на Сході країни, внутрішньої міграції, зростання потреб у соціальній підтримці та посилення активності громадянського суспільства. Воно відіграє все більшу роль у вирішенні соціальних проблем, стимулює зайнятість, сприяє розвитку громад та об'єднує інноваційні підходи з соціальним впливом. Його подальше зростання потребує державної підтримки, створення сприятливого правового поля та стабільних фінансових механізмів.

4. Сформовано концепцію відкриття соціального підприємства – кафе, орієнтованого на працевлаштування внутрішньо переміщених жінок, постраждалих від військових дій. Запланований заклад спеціалізуватиметься на виготовленні та продажу солодоців власного виробництва. Основним продуктом будуть різноманітні види солодоців, булочок, круасанів. Розташування кафе планується в центральній частині м. Одеса. Метою проєкту є створення закладу з комфортною, теплою атмосферою, де відвідувачі зможуть як відпочити та поспілкуватися, так і попрацювати чи придбати напій та десерт на виніс. Особлива увага приділятиметься високому рівню обслуговування, естетичному оформленню страв, стильному дизайну інтер'єру, ввічливому персоналу та загальній атмосфері, що сприятиме залученню та утриманню клієнтів.

5. Здійснено оцінку внутрішніх конкурентних переваг соціального бізнесу. SWOT-аналіз нашого соціального кафе показав, що проєкт має ряд важливих переваг: вигідне розташування в самому центрі міста, високий рівень сервісу, унікальні фірмові страви, які створюють конкурентну перевагу, стильний і затишний інтер'єр з теплими відтінками, розроблена маркетингова стратегія, зони для гостей, які працюють за ноутбуком, а також дружня до тварин атмосфера. Ще однією перевагою є соціальна складова нашого бізнесу – як запорука додаткового залучення клієнтів.

6. Здійснено розрахунок стартових інвестицій та витрат, необхідних для запуску бізнесу. Для запуску проєкту необхідно 758 280,00 грн. Половину цієї суми –

358 280,00 грн – планується вкласти з власних коштів. Решта, тобто 400 000,00 грн, буде залучена в кредит від «ПриватБанку» на 1 рік під 9% річних. Щомісячні поточні витрати становитимуть 287 286,72 грн, а в річному розрахунку – 2 743 673,29 грн. До складу комунальних витрат входять оплата за воду, газ і електроенергію, які сумарно складатимуть 6 120,00 грн щомісяця. Основну частину витрат займає фонд оплати праці – 51,3 % від загального обсягу. Матеріальні витрати становлять ще 13,9 %, а витрати на оренду приміщення – 4, 87 %, що також є помітною статтею у структурі витрат.

7. Проведено оцінювання економічної доцільності та ефективності реалізації проєкту. У межах дослідження здійснено прогнозування прибутків і грошових потоків від реалізації продукції та послуг, а також проведено всебічний аналіз економічної ефективності бізнес-ініціативи. Результати фінансових розрахунків демонструють перспективність проєкту – чиста приведена вартість (NPV) становить 571 060,00 грн, що свідчить про позитивний економічний ефект та інвестиційну привабливість. Внутрішня норма прибутковості (IRR) досягає 98 %, що значно перевищує прийнятну ставку дисконтування на рівні 24 % – це означає, що проєкт здатен генерувати надприбуток у порівнянні з вартістю залученого капіталу. Індекс прибутковості (PI), рівний 1,8, вказує на те, що кожна інвестована гривня приносить 80 коп. прибутку, що додатково підтверджує ефективність і рентабельність реалізації проєкту. Період окупності становить лише 8 місяців, що є прийнятним строком для повернення вкладених коштів.

8. Проведений аналіз потенційних ризиків виявив, що найсерйознішою загрозою для проєкту залишаються умови воєнного стану та загальна економічна нестабільність, які можуть негативно впливати на купівельну спроможність і рівень попиту. Значний ризик становлять також можливі зміни у законодавстві, що можуть вплинути на умови ведення бізнесу. До ризиків із середнім рівнем імовірності відносяться коливання орендної плати, зменшення кількості клієнтів у будні дні, а також можливість виникнення негативних відгуків. Усі ці чинники потребують розробки відповідних механізмів реагування. Серед малоімовірних, але потенційно впливових загроз варто виділити зміни у локальному середовищі, що можуть зашкодити репутації закладу, а також імовірність появи сильного конкурента. Навіть ці ризики не слід залишати поза увагою — доцільно передбачити превентивні дії для їх мінімізації.

АНОТАЦІЯ

Гайдук Х. П. «Економічне обґрунтування проєкту створення соціального підприємства».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу». Одеський національний економічний університет. Одеса, 2025.

У роботі розглядається можливість започаткування власного бізнесу в Україні в сфері соціального підприємництва, а саме: пропонується бізнес-ідея створення кафе для забезпечення робочих місць жінкам – внутрішньо переміщеним особам.

Розглянуто загальну концепцію бізнесу, проаналізовано умови організації та здійснення підприємницької діяльності на ринку ресторанної справи.

Проаналізовано конкурентне середовище у ресторанній сфері та сфері соціального бізнесу, визначені основні конкурентні переваги створюваного бізнесу.

Запропоновано проєкт створення соціального підприємства у сфері ресторанного бізнесу. Сформовані стартові і поточні витрати на обґрунтування проєкту, розраховані поточні витрати, а також спрогнозований прибуток від реалізації продукції кафе.

В роботі представлено економічне обґрунтування доцільності реалізації бізнес-проєкту, наведені ключові ризики реалізації проєкту та заходи щодо їх мінімізації.

Ключові слова: бізнес, підприємство, магазин, ресторанна справа, конкурентні переваги, витрати, прибутковість, ефективність, можливі ризики.

ANNOTATION

Gayduk H. P. «Economic substantiation of the project of creation of a social enterprise».

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 076 «Entrepreneurship trade and exchange activities» for the educational program «Economics and business planning». Odessa National Economics University. Odesa, 2025.

The paper considers the possibility of starting your own business in Ukraine in the field of social entrepreneurship, namely: a business idea for creating a cafe to provide jobs for internally displaced women is proposed. The general concept of the business is considered, the conditions for organizing and conducting entrepreneurial activity in the restaurant business sphere are analyzed.

The competitive environment in the restaurant business sphere and the social business sector is analyzed, the main competitive advantages of the business are determined.

A project for creating a social enterprise in the restaurant business sphere is proposed. The start-up and current costs for project justification are formed, current costs are calculated, as well as the projected profit from the sale of cafe products and services.

The paper presents an economic justification for the feasibility of implementing the business project. The key risks of project implementation and measures to minimize them are presented.

Keywords: business, enterprise, cafe, restaurant business sphere, competitive advantages, costs, profitability, efficiency, possible risks.